

Projectsecretaris Omgevingswet

projectsecretarisomgevingswet@arnhem.nl

Gemeente Arnhem

Tevens via;

Postbus 9029, 6800 EL Arnhem

Betreft; Bijdrage ontwerp omgevingsvisie 2040/ Ontwerp besluit MER.

Zienswijze ontwerp omgevingsvisie

Deze bijdrage bestaat uit diverse pagina's volgens de index op pagina twee in dit document.

Arnhem 22-12-2022

Geachte,

Bij deze dienen wij een zienswijze in op de ontwerp omgevingsvisie 2040/ Ontwerp besluit MER.

* Wij geven u bij deze alvast aan dat wij deze bijdrage graag mondeling willen toelichten conform uw aangeven op de website van deze mogelijkheid.

www.arnhem.nl projectsecretarisomgevingswet@arnhem.nl

of via Postbus 9029, 6800 EL Arnhem t.a.v Projectsecretaris Omgevingswet,

onder vermelding van uw naam, adresgegevens en "Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie 2040/ ontwerp besluit MER".

Het gaat om meer

Toekomst, leefbaarheid, menselijkheid, lokale voedselvoorziening, samenleven, gezondheid en ook inspiratie en ruimte voor de kinderen.

Water en drinkwater, lokaal voedsel, gezondheid, frisse lucht.

*Hoe worden de burgers gehoord en betrokken op alle lagen in dit vergaande proces ?

In het document in de bijlage benoemen wij diverse punten die wij graag opgenomen zien in de ontwerp omgevingsvisie 2040.

Ecovrede

Gerrit Fonk

Postbus 60051 6800 JB Arnhem

organisatie@ffrmnetwork.org

Index

- 1 Aanhef
- 2. index
- 3,4,5,6 Over de omgevingsvisie wettelijke kaders en vereisten en vragen
- 7 Een stad in wording
- 8, 9, 10, aanvullingen op de concept omgevingsvisie geld, ruimte grond, gebouwen
- 11 ruimte voor maatschappelijk initiatief in de steden en ruimte uitbreiding natuur
- 12 openbaar vervoersopgaven, geld en waarde, gezondheid, vrijheid
- 13 Resumé voorgaande pagina's
- 14 Adres en contactgegevens
- 15, 16, 17 De voedselvoorziening staat onder druk – Diverse aspecten voor in de omgevingsvisie

Arnhem December 2022

Aanvullend op de concept omgevingsvisie

Conform de website van de gemeente [Bron Link](#) bieden wij bij deze input op de voorliggende concept omgevingsvisie. * Dit deel gaat specifiek over de omgevingsvisie zelf.

Inleiding op de concept omgevingsvisie gemeente Arnhem 2022 -2040

De VNG heeft enkele documenten opgesteld met betrekking tot de omgevingsvisie. Uit die documenten hebben wij enkele punten neergezet in dit document met een voorstel ter aanvulling, verbetering en verdieping van de tekst. Wij denken dat dit belangrijk is.

De burger moet het gaan doen

'De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van een bestuursorgaan voor de hele fysieke leefomgeving van haar grondgebied en gebaseerd op de Omgevingswet. Daaruit volgen het programma en het omgevingsplan.

Er is een Nationale, een Provinciale en een Gemeentelijke Omgevingsvisie (GOVI).

Natuurlijk gaat het over leefbaarheid en wenselijkheid voor de burger, individueel, en voor de samenleving als geheel. Het lastige is dat veel van deze plannen op een grotere schaal worden geformuleerd die de gemiddelde burger vaak niet paraat heeft, volgt, of in de gaten heeft.

Belangrijke vraag is dan ook; waar is de communicatie met de burger en wat wil de burger met zijn leefomgeving en daarmee verbonden zijn toekomst ? Hoe wordt daarmee verder omgegaan in de vervolgstappen van de omgevingsvisie ?

Een van de punten van aandacht in de omgevingsvisie is de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Wat is er en wat is de kwaliteit daarvan. Daarvan zien wij nog weinig verwoord in de voorliggende omgevingsvisie. Daarin zijn criteria van belang als; ruimte, frisse lucht, tuin, geschikte woning en woonwijk, nabij groen, geluk, ruimte voor eigen initiatief.

Enkele aandachtspunten daarin zijn bijvoorbeeld ;

1. de leefomgeving heeft de neiging steeds meer te verstenen. Meer gebouwen, meer steen, meer asfalt, grotere drukte, matige kwaliteit van de ingeademde lucht, weinig leefruimte, bodemvervuiling, veel industrie,

Belangrijk zijn vooral; leefbaar, groen, gezondheid, water, voedsel, toekomst, ruimte, lokaal voedsel en meer

Feitelijk is het concept document omgevingsvisie het huiswerk van het projectteam omgevingswet. Belangrijk is te kijken of dit projectteam een goede vertegenwoordiging geeft, laat zien, en zicht heeft op wat de bevolking, – de Raad, wil en belangrijk vindt. Gezien de geformuleerde visie zien wij daar enige knelpunten ontstaan. Knelpunten die wij u graag nader toelichten.

‘Eén van de verbeterdoelen van de Omgevingswet is om meer ruimte te bieden voor initiatieven van burgers, ondernemers en van decentrale overheden. Het helpt in de voorbereiding als de gemeente zich de vraag stelt in hoeverre zij hierop wilt inspelen: hoeveel ruimte wil de gemeenteraad het college vanuit de omgevingsvisie geven en wat willen ze zelf blijven bepalen?’

Juist het hier genoemde punt vraagt om een forse verbetering in de teksten van de omgevingsvisie. **Ruimte bieden voor initiatieven van burgers** wordt genoemd en dat is gewenst. Het ontbreekt echter in de planvorming zoals die ter tafel ligt in een voorstel hoe dat er concreet uit ziet. Zelfs zoiets als de lokale voedselvoorziening serieus nemen wordt niet duidelijk benoemd evenmin als de uitbreiding van groen en de afname van het aanwezige groen en hoe daarop te anticiperen en uit te breiden conform tal van wetten en regels.

*** In de omgevingsvisie dient ongeveer alles aan bod te komen.** Uit het bijwonen van een presentatie over de eerste stappen van de tekst omgevingsvisie merkten wij dat er snel gekozen wordt voor een meer technologische samenleving met een forse verstedelijking in de vorm van wolkenkrabbers in de stad op verschillende plekken en een enorme groei van de gebouwde omgeving. De achterliggende vraag is hoe je vorm geeft aan die gebouwde omgeving. Kan dat beter dan dat nu in de plannen naar voren komt ? Is betaalbaar en leefbaar daarin meegenomen als essentiële componenten voor een groeiende en heel grote groep mensen ?

Waar zitten de mogelijkheden voor verbetering en wat is verbetering ?

In de teksten van de VNG is te vinden;

“...Ook ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water worden volgens de memorie van toelichting bij de wet meegewogen en beschreven. Een omgevingsvisie bestrijkt daarmee de hele breedte van de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in de Omgevingswet. De omgevingsvisie is dus niet een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen, maar een samenhangende visie op strategisch niveau.

Wat is de strategie in de samenhangende visie ?

Belangrijke vraag daarin zijn de uitgangspunten.

Natuur, gezondheid, welbevinden, ruimte, levensloop bestendige woningen, bodem, en meer

Gezien de reikwijdte van het document en de lange duur is ons duidelijk dat dit een gedegen analyse vraagt. Die vinden wij nu nog niet volledig.

Feitelijk; “... De omgevingsvisie is bindend voor de raad en het college van B&W, alleen met een inhoudelijke onderbouwing kan het gemeentebestuur ervan afwijken. De omgevingsvisie is richtinggevend voor het omgevingsplan, de relevante verordeningen van de gemeente en de

afwijkvergunningen. ...”

* Het is belangrijk bewustzijn te hebben over die sturende kracht van de omgevingsvisie in de komende jaren.

Voldoen de nu geformuleerde teksten aan het criteria dat zij alle ruimte bieden voor datgene wat u als raad, als raadsleden, als college belangrijk vindt ?

Wij hebben de indruk bij de huidige formuleringen dat dat nog niet zover is. Gelukkig is dit de concept visie.

“.. De raad moet de vraag beantwoorden: wat is belangrijk in mijn gemeente? Wat voor een gemeente willen wij zijn? De gemeenteraad kan per gebied vaststellen wat de huidige kwaliteitskenmerken zijn, welke kwaliteit gewenst is en wat daarvoor moet gebeuren. ...”

In de omgevingsvisie moet in elk geval bevatten;

De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied (wat gebeurt er/gaat er gebeuren aan ontwikkelingen en instandhouding van het grondgebied); • De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid (wat zijn de na te streven doelen en op welke manier ...

het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, activiteiten waardoor emissies, hinder of risico's worden veroorzaakt en het nalaten van activiteiten. Ook ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water

De omgevingsvisie is dus niet een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen, maar een samenhangende visie op strategisch niveau.

Daarbij zal de omgevingsvisie aan bepaalde eisen moeten voldoen. Het gaat hierbij om eisen op het gebied van vormgeving, structuur en doorzoekbaarheid, waar gemeenten bij het opstellen van de omgevingsvisie rekening mee moeten houden.

*** *Wij zijn zodoende benieuwd hoe het volgende in de omgevingsvisie wordt opgenomen ;***

Milieubeginselen

In de omgevingsvisie moet eveneens rekening worden gehouden met de milieubeginselen uit het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VwEU).

Dit betreft:

- het voorzorgsbeginsel en hoe dat vormgegeven wordt
- het beginsel van preventief handelen en ook hier hoe dat vormgegeven wordt
- het beginsel dat milieuaantastingen bij voorkeur aan de bron dienen te worden bestreden

- het beginsel dat de vervuiler betaalt De omgevingsvisie is zelfbindend voor de bestuurslaag die het heeft opgesteld. De omgevingsvisie van het Rijk en van de provincies, de NOVI en de POVI's, werken dus niet rechtstreeks door in de omgevingsvisie van de gemeente. De gemeenteraad dient rekening te houden met omgevingsvisies van andere bestuursorganen. Dit volgt uit het wettelijke zorgvuldigheidsbeginsel en motiveringsbeginsel.

Hiermee wordt bedoeld dat de gemeenteraad in de gemeentelijke visie moet laten zien dat de omgevingsvisies van andere bestuursorgaan bij het opstellen van de gemeentelijke visie zijn betrokken en de inhoud daarvan bekend is. “

**** Wij zien graag hoe dit in de praktijk er uitziet.***

Participatie

In het Omgevingsbesluit is een motiveringsbesluit opgenomen over vroegtijdige publieksparticipatie. Bij het vaststellen van een omgevingsvisie moet worden aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken. Ook moet worden aangegeven wat daarvan de resultaten zijn. Over de wijze waarop deze groepen worden betrokken

**** Dit onderwerp verdient ruime aandacht aangezien het een groot aantal burgers en organisaties betreft actief in en voor de Arnhemse samenleving***

**** Bronnen;**

* Omgevingsvisie VNG <https://vng.nl/artikelen/gemeentelijke-omgevingsvisie>

* De Raad stuurt met de Omgevingsvisie;
<https://vng.nl/artikelen/raadgever-de-raad-stuurt-met-de-omgevingsvisie>

* Factsheet Omgevingsvisie VNG ; <https://vng.nl/publicaties/factsheet-omgevingsvisie>

* Ondersteuningsmiddelen en informatievoorziening (gemeente Arnhem);
<https://www.da2020.nl/ondersteuningsmiddelen/notitie-omgevingsvisie-en-omgevingsplan-relatie-tot-informatievoorziening>

Een stad in wording

Inleiding

Een samenleving die in de komende jaren grote veranderingen door gaat maken. Een krap budget, een stijgende inflatie, meer mensen in armoede. Een voedselvoorziening die onder druk staat. Bijzondere uitdagingen in de nieuwe stad.

Ondernemers die massaal failliet gaan en bevolkingsopbouw en gezondheid die aandacht vragen. Veel mensen zijn ziek, of worden dat mede door toename gemiddelde leeftijd (vergrijzing). Bij benadering is dat een derde richting de helft van de bevolking. Dat stelt bijzondere eisen aan de verdere ontwikkeling van die samenleving. Een groot deel van de burgers kampt met welvaartsziekten. De welvaart die de burgers ziek maakt vraagt om drastische veranderingen in de leefwijze en educatie.

In de afgelopen tientallen jaren zie je dat aantal zieke mensen stijgen. Daarnaast vergrijsd de bevolking. De bodem is vervuild, de luchtkwaliteit matig, water schaars en veel is onbetaalbaar. Zodoende ontstaan er totaal andere behoeften en leefpatronen.

Als gevolg van een tekort aan geld, een van de gevolgen, overlijden mensen met een laag inkomen, gemiddeld vijf tot zeven jaar eerder door een tekort aan gezonde voeding, veel stress en een moeilijk leven. (Soms al een tweede en derde generatie met dezelfde situatie.) [Bron Link CBS](#) ****In de omgevingsvisie zijn er handvatten en een hoofdstuk nodig om deze ongezonde tendens te keren. Daar zijn praktische handvatten voor zoals opgenomen in deze tekst.***

Nederland is een van de rijkste landen ter wereld

Met het geld dat er nu nog beschikbaar is een leefbare samenleving creëren vraagt stevige keuzes. Een samenleving die Niet veel hoeft te kosten. Die zorgt voor elkaar en voor zichzelf. Waarin iedereen meedoet. ****In de omgevingsvisie een hoofdstuk hoe iedere burger, in vrijheid, mee doet aan de samenleving.***

Er zijn enkele werkvelden die specifiek aandacht vragen

**** Woningen, bedrijfspanden, bodemvervuiling, lokaal voedsel, gezondheid in algemene zin, geld - waarde. Die hoofdstukken horen volgens ons in de omgevingsvisie goed zichtbaar te zijn.***

**** In de omgevingsvisie missen wij in een aantal gevallen de achtergrond en toepassen van de mogelijkheden die er sinds enkele jaren zijn***

Die brengen wij bij deze in om de omgevingsvisie meer toekomstbestendig te maken en aanwezige kennis te gebruiken.

Inspirerend en met de mogelijkheid van deelname voor elke burger.

* Een samenleving die bloeit en groeit in gezondheid en welbevinden als belangrijk centraal punt stelt en realiseert.

In de volgende pagina's geven wij u puntsgewijze enkele aanvullingen aan. In dank voor uw aandacht en met een duurzame, gezonde en inspirerende samenleving voor ogen, geven wij, op uw verzoek, graag een nadere toelichting.

Regels met een * zijn een direct advies van ons om dat op te nemen in de omgevingsvisie.

Geld, ruimte - grond en gebouwen zijn belangrijke factoren

Veel bedrijven, en particulieren, komen in de problemen door, de al maar stijgende, huurprijzen van panden en woningen. Denk aan V&D en andere bedrijven en de vele burgers met dreiging uithuiszetting en faillissementen.

Er is geen aanwijsbare noodzaak voor die prijsstijgingen. Het is een 'gewoonte' geworden opgejaagd door de inflatie onder het mom van prijsindexering. Meervoudig betaalde panden, gezien de leeftijd, kennen nog huurverhogingen. Bedrijven en burgers kunnen het niet meer betalen.

*** Betaalbare panden bouwen die gebouwd zijn van duurzame materialen in de omgevingsvisie opnemen**

* - De gemeente als verhuurder en daarmee extra inkomsten voor de gemeente beschikbaar. (nevenfunctie)

Geld verdwijnt naar grotere organisaties en verhuurders. Zo verzameld zich geld dat mogelijk niet terug komt in de samenleving of slechts sporadisch. De armoede groeit en de ongelijkheid vergroot zich.

U nam recent in de gemeenteraad al een motie over panden in buitenlandse handen aan. Er zijn meer aspecten die een rol spelen.

Bedrijfspanen en grotere objecten

Zijn vaak in slechtere staat. Je betaald er de hoofdprijs voor. Er staat veel langdurig leeg. Bedrijventerreinen verpauperen. Bestemmingen remmen (teveel) nieuwe bestemmingen en wensen.

*** Er zijn intussen duurzame bedrijventerreinen die goed opgaan in het landschap en duurzaam en groen zijn en zelfvoorzienend. Die ontwikkeling zien wij graag verwoord in de omgevingsvisie specifiek als hoofdstuk. De transitie richting echte groene en duurzame industrieterreinen en ruimte voor de natuur geïntegreerd.**

Veel bedrijfspanen staan langdurig leeg. Bestemmingsplannen en wijzigingen verlopen traag en werken remmend op nieuwe invulling.

Wat er aan woningen nieuw wordt gebouwd is duur. Voor eenvoudige en op de bevolking en krimpende budgetten ingerichte woningen is in de omgevingsvisie te weinig ruimte. Er is ruimte nodig in de plannen voor maatschappelijk initiatief. Initiatief dat groeiend is.

Er zijn enkele oplossingen die de situatie rondom panden kunnen verbeteren

Burgers die de huur niet (meer) kunnen betalen hebben behoefte aan woningen die minder kosten. Hoezo 800 euro in de maand?

* Woningen, goede en duurzame, zijn eenvoudig te bouwen voor een veel lager bedrag. Dat geeft een huurprijs die richting de 250 euro in de maand kan en; er wordt duurzaam gewoond en geleefd.

*** Neem in de omgevingsvisie op dat er woningen worden gebouwd die betaalbaar en duurzaam zijn. Dat wil ook zeggen; kleiner wat voor veel mensen prima is. Gebouwd van duurzame materialen waarbij hout meer en meer wordt genoemd in de internationale pers vanwege diverse voordelen ;**

- duurzaam, recyclebaar, CO2 vastlegging, gezond, eenvoudig, zelf te telen, een goede vervanging voor vervuilende en schaars wordende materialen die moeilijk aan te voeren zijn door diverse factoren.

* **Bouwmaterialen**

Denk ook aan Vlas, Bamboe en Hennep. In de omgevingsvisie vragen deze materialen met hout om teeltlocaties voor die bouwmaterialen

* Zelf in de gemeente de bouwmaterialen gaan verbouwen

Dat geeft nieuwe mogelijkheden in natuurontwikkeling en duurzaam leven en wonen.

* Wijs locaties/ gebieden toe in de omgevingsvisie met een specifieke bestemming.

Dat gronden daarop voorbereid worden. * ***Denk aan gronden voor bouwmaterialen, voedselproductie, natuurontwikkeling als hoofdstukken opnemen in de omgevingsvisie.***

Dat die locaties daar ook, nu al, op worden voorbereid in beleid en behandeling.

* **Aanzien van panden**

Flats bouwen kan een keuze zijn. Die flats bouwen met veel groen. Daar zijn spectaculaire voorbeelden van met nuttige bijeffecten zoals; schaduw, stof afvangen, beter aanzien, verhoging leefbaarheid, meer zuurstof, verlaging hittestress, groene daken en meer.

U nam in de gemeenteraad al een motie aan ten aanzien van woningen en duurzaamheid. Dit is een aanvulling.

Het vraagt namelijk enige eenvoudige aanpassingen in de bouwwijze. Het gaat ook om een bewuste keuze voor een ander en gezonder aanzien. Een gezonde leefomgeving en de mogelijkheid tot een gezonde leefwijze realiseren.

*** Neem in de omgevingsvisie op dat aanzien natuurlijk dient te zijn in alle genoemde aspecten - voor de stad als geheel. Dat komt groen, gezondheid en welbevinden ten goede.**

Sturen wij u enkele voorbeelden/denkrichtingen voor een gezonde bouwwijze ;

Het is bij deze visieontwikkeling de tijd om de keuze voor een groene stad te maken. Een stad met een hoge ecologische waarde realiseren die opgaat in het landschap. Die extra natuurwaarden biedt. De ruimte biedt om gezond en betaalbaar te wonen. Dat lijkt op dit moment in de concept omgevingsvisie nog te ontbreken. Wij hebben het over de 21^e eeuw waarin veel meer mogelijk is.

* Innovaties toepassen in gezonde vormen

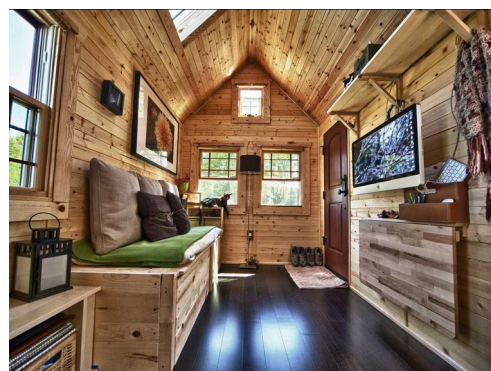
Het andere aspect is; **daktuinen op elk gebouw**

* Daar is (ook) ruimte om voedselproductie te realiseren. Dat vraagt om een, structureel, iets andere bouwwijze van panden. Lokale voedselproductie heeft ruimte nodig. Waar is die ruimte in de omgevingsvisie, denk aan 50 hectare, in en om en in de stad.

* Zie hiervoor de teksten in dit document met betrekking tot Voedselvoorziening.

In de woningbouw aspecten ontbreken de Tiny Houses

* Veel mensen wonen alleen. Hebben een klein huishouden, zijn weinig thuis. Die mensen hebben, naast ecologische overwegingen als kleine voetafdruk, behoefte aan een Tiny house. Met een tuin. Neem dit op in de omgevingsvisie en realiseer enkele grotere wijken volgens dit concept. Kijk daarbij naar de armoede in Arnhem en het aantal woningen dat feitelijk niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. Waar gaan deze mensen heen ?

Kleinere huisjes; Eenvoudig, praktisch, van alle gemakken voorzien, betaalbaar, eventueel verplaatsbaar te maken, Een grote groep mensen kan zo blijven wonen en deel blijven nemen aan de samenleving. Denk aan een huur van 250 Euro all in en een aanschafwaarde van onder de 20.000 euro. Dat is noodzakelijk gezien krimpende budgetten en stijgende huren. Dat geeft burgers ruimte. Dat maakt noodhulp eenvoudig en geeft een veel grotere flexibiliteit.

De ruimte voor maatschappelijk initiatief in de steden

lijkt vergeten te zijn in de omgevingsvisie.

Tallose publicaties laten nut en noodzaak zien van maatschappelijk initiatief voor de samenleving. Maatschappelijk initiatief heeft ruimte nodig. Ruimte in de vorm van grond en gebouwen waar het Niet om geld gaat. Juist door dat verkeerd te doen haal je de ziel uit de samenleving en kwijnt het maatschappelijk initiatief wat essentieel is voor de samenleving.

Met de huidige aanpak van appartementenbouw gaan er enkele zaken verkeerd; plekken voor buurtactiviteiten verdwijnen, de nieuwe woningen zijn duur, er komt steeds minder ruimte voor iets anders wat je als mensen samen zou willen doen. Het kost al snel 100 euro per dagdeel. En; daken en dergelijke, worden niet, of onvoldoende, gebruikt.

Het aanwijzen van ruimte voor uitbreiding van de Natuur

Er is meer groen nodig en ander groen (!) mede gezien een instortend ecosysteem als gevolg van klimaatverandering, aardasverschuiving en een ander patroon van straling van de zon.

**** Waar komt die nieuwe natuur ? Een belangrijk hoofdstuk in de omgevingsvisie. In recente internationale verdragen benoemd als; 30% van huidige natuur en water aanwijzen als beschermingsgebieden. Dit opnemen in de omgevingsvisie.***

Berken, Beuken, Eiken specifiek, en anderen, hebben het moeilijk en gaan verdwijnen grotendeels.

* Met de voedselvoorzieningsvraag is er behoefte aan andere aanplant. Aanplant als notenbomen, fruitbomen, bessenstruiken en meer.

* Ruimte voor tuinen voor de burger. Voor de verbouw van eigen voedsel. Meer zelfstandigheid, minder afhankelijkheid.

*** De ruimte voor stadslandbouw en lokale voedselvoorziening**

Heeft ruimte nodig in de stad. Betaalbare ruimte. Ruimte waarbij een andere afweging wordt gemaakt in rendement. Dat vraagt om anders werken als gemeente.

Meerwaarde in beeld brengen in de boekhouding. Innovatieruimte implementeren specifiek voor burgers en natuurontwikkeling.

De meerwaarde, conform diverse rapporten, vindbaar bij bijvoorbeeld Hogeschool Larenstein, wordt gebruikt om kapitale functies, met een grote meerwaarde voor individu en samenleving, te blijven huisvesten. Taken die ook niet door instituties overgenomen kunnen worden.

*** Openbaar Vervoer**

Arnhem is regelmatig verstikt in het verkeer. Er is openbaar vervoer dat voor veel mensen te duur is. Maak een onderdeel van de omgevingsvisie op optimaal en gratis openbaar vervoer. Dat remt de verkeersdruk, geeft vrijheid aan de burger, is gezond makend door meer frisse lucht en minder files.

Neem dit als belangrijk speerpunt op in de omgevingsvisie

Busbanen, verminderen verkeersdruk, toegankelijk voor iedereen en altijd, gratis ter bevordering van interactie en samenleven, socialiseren en tegengaan van vereenzaming .

*** Toegankelijkheid en deel kunnen nemen**

De samenleving draait sterk op geld. Een product dat steeds minder mensen vrij beschikbaar hebben. Denk en realiseer en maak mogelijk zonder geld een deel van de samenleving.

*** Denken in geld of in waarde = beleid maken op een andere manier**

Neem dit als uitgangspunt in het nieuwe beleid op elk niveau. Dat maakt de omgeving. * Vermeld dit in de omgevingsvisie. Nieuwe uitgangspunten die ruimte geven.

**** Het gaat om de waarden van de samenleving als geluk, welbevinden, ruimte voor creativiteit, gezonde woningbouw en lokale voedselvoorziening. Die aspecten dienen feitelijk uitgangspunt te zijn om te komen tot een gezonde visie. Een visie voor Mens en Natuur. Neem die allemaal, op in de omgevingsvisie.***

* De omgevingsvisie is een handvat om te zorgen voor de mens, de natuur, de samenleving van mensen, planten en dieren in alle vormen tot een wederzijds evenwicht in ecologie, energie, respect, ruimte in de 21^e eeuw en verder.

*** Gezondheid**

Lijkt ons een belangrijk hoofdstuk in de omgevingsvisie. Is direct verbonden met de bovenstaande visie op Natuur. De gezondheid van de samenleving en van het individu.

* Welke voorzieningen heeft een gezond levend individu nodig en op welke wijze zijn deze in de directe leefomgeving voorhanden in de komende jaren ? Dat hoort in een omgevingsvisie.

* Welke stappen worden er genomen voor verbetering van de gezondheid en het welbevinden van de burger.

*** De burger heeft behoefte aan vrijheid en meer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen**

Factoren als; frisse lucht, ruimte voor kinderen en ouderen, om te spelen, een tuin, wandelruimte, plek om eigen zaken te verbouwen, ruimte voor eigen energieopwekking - al dan niet in coöperatieve vorm, ruimte om te knutselen,

Benoem deze factoren in de omgevingsvisie

Waarde in de stad houden en beschikbaar voor de burger, is mogelijk met de realisatie van een lokale munt, een Arnhemse, is een logische stap. Zo blijft de waarde binnen de stad. Dat is een belangrijk onderdeel in een omgevingsvisie waar veel gaat over geld en waarde.

Intussen hebben wij meegewerkt aan verschillende initiatieven in deze richting. Wij kunnen u hierbij adviseren en laten zien waar dit ook in de omgevingsvisie van belang is. **Het gaat om waar het geld in wordt gestopt en hoe het er uit komt.** Dat maakt, en eventueel breekt, de samenleving. Wij bieden u een lezing/workshop aan over geld en waarde in de samenleving en hoe die gezondmakend, te implementeren.

* Ingrediënten; Kleinschalig, lokaal, weinig hoogbouw, levende wijken, duurzame materialen, rechten van de mens en van de natuur gerespecteerd.

Resume;

De overheid heeft het niet makkelijk gemaakt met de randvoorwaarden van een omgevingsvisie. Tegelijkertijd is opvallend dat maatschappelijk initiatief en ruimte voor de burger niet of nauwelijks worden genoemd in de concept versie die nu voor ligt.

Uit de meegemaakte presentatie van de eerste delen van de omgevingsvisie, wordt ons duidelijk dat er, helaas een visie ligt die weinig ruimte geeft aan natuur en burger.

* Meer Natuur in Nederland -- NOS December 2022 ; 30% meer natuur beschermd moet worden in water en natuur ook in Nederland. een uitspraak onder andere, van de Biodiversiteitsstop in Montreal. Welke gebieden zijn dat in de concept omgevingsvisie ?

* Deskundigen geven aan dat juist Houten huizen (CO2 vastlegging en herbruikbaar materiaal) de toekomst zijn. Dat wil zeggen de verbouw van Natuurlijke Bouwmaterialen is essentieel. Hout, Bamboe, Hennep en deze vragen andere bouwwijzen en plek ! Neem dit op in de omgevingsvisie.

Daarbij is bouwen voor mensen die weinig te besteden hebben, in een verarmende samenleving, essentieel evenals ruimte voor de productie van lokaal voedsel voor de stad.

Een visie op de stad. Waarin rekening gehouden wordt met de achteruitgang van de natuur en de met name de Veluwe.

Mede door de veranderende neerslagpatronen, verschuiving van de as van de aarde en zonne-intensiteit, zijn beuken en eiken grotendeels ten dode opgeschreven. Ook Dennen en Berken hebben het moeilijker. Dat wil zeggen dat er grote veranderingen nodig zijn in de omgang met bos en natuur en de Veluwe, ook een deel van Arnhem, zwaar onder druk staat.

Meer waterbuffering, andere soorten introduceren, combinaties met voedselproductie. Denk aan tamme kastanjes, walnoten en meer.

Die aanpak gaat ook op voor de andere gebieden in het landschap in en rondom Arnhem.

Verdroging is een belangrijk item. Gecombineerd met voedselvoorziening is de aanleg van een groot aantal poelen van belang. Minder kale grond, andere teelten. Opnemen in de visie.

Denk ook aan het mooie drinkwater in parksonsbeek dat nu, grotendeels ongebruikt, in de Rijn verdwijnt. Buffer dit water in kelders en infiltratie in Park Sonsbeek en andere parken om, schaarste en zelfs tekorten aan drinkwater en sproeiwater en water voor de natuur structureel aan te pakken. Neem dit op in de omgevingsvisie.

Zo ontstaat er een nieuw landschap dat de tweede helft van de 21^e eeuw aankan. Waar voedsel is te vinden voor Mens en Dier. Waarin gezondheid en welbevinden voorop staan.

Nu gaan veel dieren in dit landschap dood door een gebrek aan voedsel en is de bodem vervuild.

Onze adres-/ contactgegevens zijn;

EVS Ecovrede Sociaal Maatschappelijk Initiatief
Postbus 60051 6800 JB Arnhem

Team Ecovrede
Gerrit Fonk

Telefoon: 06 49 36 78 77
www.ecovrede.nl

Email: organisatie@ffrmnetwork.org

De Voedselvoorziening staat onder druk

20 september 2022 – Update december 2022

Lokaal voedsel produceren, Natuur, Voedsel beschikbaar houden, Zelfredzaamheid

De praktische voorzieningen

Introductie

Sedert 2009 is onze organisatie actief met de samenleving 21e eeuw in de vorm van voedseldistributie, verbouw, onderzoek, locaties. Onze website; www.ecovrede.nl vertelt u hier meer over. Via Landelijke media, Gemeenteraad, Provincie (Gelderland), sociale media, websites, consulten, spreekuur, gastlessen, nieuwsbrieven bieden wij tools voor verbetering in [voedsel](#), wonen en werken, voor iedereen. Wij distribueren [brood](#) voor wie dat nodig heeft. Op verzoek organiseren wij lezingen en workshops en een spreekuur.

De voedselvoorziening staat onder druk door verschillende factoren

economie, landbouw, water, energie, kunstmest, onkunde, bodemvervuiling, gewoonten, oorlog, armoede. Tools voor voedselproductie dienen beschikbaar te zijn voor iedereen.

Het gaat om Omdenken; met voedselproductie en natuurlijke landbouw ;

Wordt waarde gecreëerd, de bodem verbeterd, de voedselvoorziening gestabiliseerd, water gebufferd, natuurlijke bouwmaterialen geproduceerd - aanplant en snelle productie teelten voor biomassa. De nieuwe locaties houden de bodem bedekt. Bomen, groen gecombineerd met groente en fruit bieden toekomst en omvatten alle aspecten die aandacht vragen ; water, bodem, voedsel, natuur, gezondheid, toekomst. Voedselbossen en strokenteelt.

De transitie van die landbouw, het landschap, vraagt om grote ingrepen. De contouren en handvatten voor die ingrepen vindt u hier. Wij zijn beschikbaar voor al uw vragen en de oplossingen. **06 49 36 78 77** organisatie@ecovrede.nl www.ecovrede.nl

Organisatorisch

- Een motie aannemen conform dit document dat lokaal voedsel eerste prioriteit heeft
- Benadering van betrokken partijen; gronden beschikbaar stellen
- Bomenaanplant en natuurontwikkeling passend zijn bij voedselproductie
- Ambtelijk voorrang in alle aspecten - een team beschikbaar voor ondersteuning en vragen
- Wet en regelgeving, waaronder wijziging bestemmingsplan eenvoudig geregeld is
- Informatiepunt voor vragen via ; telefoon, e-mail, sessies (bieden wij u aan)
- Dat voedsel weggooien strafbaar is en reststromen aangeboden worden
- Boeren en tuinders ondersteund met een inkomens – eet - woongarantie

Aandachtspunten ;

- Contouren aangeven voor locaties ten aanzien van omgang met de grond
- Boekhoudkundige omvorming - creatie van meerwaarde centraal
- Verpachte gronden; richtlijnen - omvormen pachtcontracten
- Gronden/ gebouwen die vrijkomen door uitkopen of anderszins direct beschikbaar stellen
- Grasvelden en andere locaties omvormen tot tuinen - eigendommen overstijgen
- burger - en maatschappelijk initiatief ruimte en ondersteuning bieden
- Dat kweek, plantmateriaal en zaden lokaal worden geregeld en beschikbaar zijn

Locaties zijn nodig

Gronden, gebouwen, terreinen braakliggend en stroken die niet worden gebruikt

Denk aan 50 tot 100 hectare in totaal voor de gemeente. Aandachtspunten zijn vervuiling en water.

Combinaties van doelstellingen in; waterbuffering, natuurontwikkeling, voedselproductie, bodemverbetering, hittestress verminderen

Voor iedere burger een tuin beschikbaar met begeleiding

Locaties om niet beschikbaar en prijzen van producten op behoefte afgestemd

Ieders inbreng is van belang

- Burgers hebben ruimte nodig voor eigen verbouw van vooral verse groente en fruit
- Boeren en tuinders hebben advies en ondersteuning nodig bij de omschakeling en in de keuze van (nieuwe-) teelten
- - Iedereen een recht op eten en drinken- onvoorwaardelijk - meehelpen/wederdienst
- - Dat iedereen meehelpt op basis van betrokkenheid - vrijwilligerscontract

Werkwijze en Hoofdlijn

Biologisch, voedselbossen, strokenteelt, – Dat biologisch en ecologisch werken de richting is Hoofdlijn; samenwerken met de Natuur

Wij bieden u aan;

Praktisch advies en ondersteuning [Spreekuur](#) Online sessie mogelijk

Workshop voor groepen bij ons of op locatie

Een praktische rondleiding in voedselbos Ecovredegaard

www.ffrmnetwork.org www.evsgebouwbeheer.nl www.ecovredegaard.nl

Wij nodigen partijen uit dit manifest mede te onderschrijven en te delen in het eigen netwerk

Wij willen graag een werklocatie met grond

EcoVrede FFRM Network

Postbus 60051
6800 JB Arnhem

Namens team Ecovrede

Gerrit Fonk

Telefoon; 06 49 36 78 77

email; organisatie@ffrmnetwork.org

EVS FFRM Network Ecovrede

ANBI instelling sedert 2011

* Ps; we bieden een handvat water en wonen met perspectief en meer
Lokale munt overwegen en (her-) introduceren

